Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
2019-2024

Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων
Ο Πρόεδρος

24.1.2024

Κύριο Johan van Overtveldt
Πρόεδρο
Επιτροπή Προϋπολογισμών
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Θέμα: Γνωμοδότηση υπό μορφή επιστολής σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τον προϋπολογισμό του 2025 – Τμήμα III (2023/2220(BUI))

Κύριε πρόεδρε,

Στο πλαίσιο της ως άνω διαδικασίας, η Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων ανέλαβε να υποβάλει γνωμοδότηση στην επιτροπή σας. Κατά τη συνεδρίασή της στις 30 Νοεμβρίου 2023, η επιτροπή αποφάσισε να διαβιβάσει την παρούσα γνωμοδότηση υπό μορφή επιστολής.

Η Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων εξέτασε το ζήτημα κατά τη συνεδρίασή της στις 23 Ιανουαρίου 2024 και ενέκρινε τη γνωμοδότησή της υπό μορφή επιστολής, η οποία διατυπώθηκε με την καθοδήγηση της συντάκτριας γνωμοδότησης της EMPL Romana Tomc (PPE), κατά την εν λόγω συνεδρίαση[1]. Η επιτροπή αποφάσισε να καλέσει την Επιτροπή Προϋπολογισμών, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις.

Με εκτίμηση,

[1] Παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία: Dragoş Pîslaru (πρόεδρος), Leila Chaibi (2η αντιπρόεδρος), Romana Tomc (3η αντιπρόεδρος και συντάκτρια γνωμοδότησης), Katrin Langensiepen (4η αντιπρόεδρος), Alex Agius Saliba, João Albuquerque, Atidzhe Alieva-Veli, Catherine Amalric, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Jordi Cañas, Özlem Demirel, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Cindy Franssen, Lina Gálvez Muñoz (αναπληρώτρια της Alicia Homs Ginel), Agnes Jongerius, Στέλιος Κυμπουρόπουλος, Miriam Lexmann, Sara Matthieu, Max Orville, Sandra Pereira, Kira Marie Peter-Hansen, Wolfram Pirchner, Jessica Polfjärd, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Monica Semedo, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský, Lucia Ďuriš Nicholsonová και Mohammed Chahim (αναπληρωτής του Marc Angel), Paolo De Castro (αναπληρωτής της Elisabetta Gualmini), Delara Burkhardt (σύμφωνα με το άρθρο 209 παράγραφος 7).

Dragoş Pîslaru

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων καλεί την Επιτροπή Προϋπολογισμών, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να λάβει υπόψη της τις ακόλουθες προτάσεις:

1. Η επιτροπή EMPL υπενθυμίζει τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (ΕΠΚΔ), που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2017, το σχέδιο δράσης της Επιτροπής, της 4ης Μαρτίου 2021, για την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, και τη διακήρυξη του Πόρτο για τις κοινωνικές υποθέσεις που εγκρίθηκε από τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

2. Η επιτροπή EMPL επισημαίνει ότι οι επενδύσεις σε υψηλά επίπεδα απασχόλησης και στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση, στην αντιμετώπιση της ανεργίας, στις πολιτικές ένταξης, στην ταχύτερη ένταξη στην αγορά εργασίας και την παροχή ποιοτικών και βιώσιμων ευκαιριών για τους νέους, διατηρώντας παράλληλα την αγοραστική δύναμη, ιδίως για τις πλέον ευάλωτες, άπορες και μειονεκτούσες ομάδες, όπως τα παιδιά και οι νέοι, τα άτομα που ζουν σε συνθήκες φτώχειας, οι άνεργοι, οι οικογένειες σε όλο το εύρος της διαφορετικότητας, τα άτομα με αναπηρία, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και οι Ρομά, και στη στήριξη της κατασκευής δημόσιων κατοικιών θα βελτιώσουν το βιοτικό επίπεδο στην ΕΕ. Η επιτροπή EMPL υπενθυμίζει ότι η έλλειψη στέγης πλήττει αυξανόμενο αριθμό ενηλίκων και παιδιών, και ότι τα τοπικά, περιφερειακά, εθνικά και ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα πρέπει να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της ΕΕ για εξάλειψη της αστεγίας έως το 2030.

3. Επιπλέον, η επιτροπή υπενθυμίζει το σχέδιο δράσης για τον ΕΠΚΔ, το οποίο έχει ως στόχο να επιτύχει η ΕΕ συγκεκριμένους στόχους έως το 2030, συμπεριλαμβανομένων της απασχόλησης τουλάχιστον του 78 % των ατόμων ηλικίας 20 έως 64 ετών, της διασφάλισης της ετήσιας συμμετοχής τουλάχιστον του 60 % όλων των ενηλίκων σε κατάρτιση, και της μείωσης του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού κατά τουλάχιστον 15 εκατομμύρια, συμπεριλαμβανομένων 5 εκατομμυρίων παιδιών. Ωστόσο, ακόμη και η επίτευξη των στόχων αυτών καθίσταται ολοένα και πιο δύσκολη στο πλαίσιο της προβλεπόμενης αύξησης της φτώχειας και της ανεργίας, εκτός εάν καταβληθούν συγκεκριμένες προσπάθειες και παρασχεθεί στήριξη για την ελάφρυνση της τρέχουσας πίεσης που δέχονται τα συστήματα κοινωνικής προστασίας και τον μετριασμό των κοινωνικών επιπτώσεων της κρίσης, καθώς και για την παροχή στήριξης στους πρόσφυγες και τη διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης για όλους, με πρόσβαση σε ποιοτικές βασικές υπηρεσίες, όπως η υγεία, η εκπαίδευση και η στέγαση.

4. Η επιτροπή EMPL υπενθυμίζει ότι το ΕΚΤ+ αναμένεται να συμβάλει στην εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τον ΕΠΚΔ, αλλά εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι ο προγραμματισμός του ΕΚΤ+ εγκρίθηκε πριν από την τρέχουσα κρίση, η οποία συνεπάγεται υψηλότερες δημόσιες και κοινωνικές επενδύσεις, με αποτέλεσμα ο υφιστάμενος προγραμματισμός να μην ανταποκρίνεται στις τρέχουσες ανάγκες.

Εκφράζει την ανησυχία της για τα πολύ περιορισμένα διαθέσιμα περιθώρια και επιμένει να εξασφαλιστεί ότι δίνεται προτεραιότητα στην εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τον ΕΠΚΔ και στην επίτευξη των στόχων της Δήλωσης του Πόρτο. Επισημαίνει, δεδομένης της αύξησης του κόστους ζωής και ιδίως της ανόδου των τιμών των τροφίμων, την ανάγκη να αυξηθούν τα ελάχιστα κονδύλια για μέτρα κοινωνικής ένταξης στο νέο ΕΚΤ+, καθώς και να προορίζεται το 3 % επιπλέον των μέτρων αυτών για επισιτιστική βοήθεια και βασική υλική βοήθεια για τους απόρους. Ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να διαθέσουν περισσότερα από τα ελάχιστα ποσά που απαιτούνται από το ΕΚΤ+.

5. Η επιτροπή EMPL τονίζει ότι θα πρέπει να διατεθούν επαρκείς πόροι για τη χρηματοδότηση και εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τον ΕΠΚΔ που εγκρίθηκε στο Πόρτο και για την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Δήλωσης του Πόρτο. Πιστεύει ότι είναι σημαντικό να αντιμετωπιστούν τα κοινωνικά χάσματα στις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας, μέσω κοινωνικών επενδύσεων στο μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο μέλλον, με ταυτόχρονη ανταπόκριση στις άμεσες ανάγκες των ανθρώπων. Επιμένει ότι οι κανόνες που διέπουν τη χρήση των ενωσιακών κονδυλίων πρέπει να διασφαλίζουν και να ενισχύουν τη συμμόρφωση με τα πλέον υψηλά κοινωνικά δικαιώματα και δημοκρατικές αρχές, να ευθυγραμμίζονται με τον ΕΠΚΔ, τους ΣΒΑ, την Πράσινη Συμφωνία και τα θεμελιώδη δικαιώματα των εργαζομένων, και ζητεί οι διατάξεις να επιτρέπουν την παροχή δημόσιου χρήματος μόνο στους εργοδότες που σέβονται τα δικαιώματα των εργαζομένων και τις εφαρμοστέες συνθήκες εργασίας· Ζητεί ακόμη να τεθούν πιο ουσιαστικές κοινωνικές προϋποθέσεις στους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις παραχώρησης και να συνοδεύονται από αποτελεσματικές κυρώσεις. Εκφράζει, ωστόσο, την ανησυχία της διότι η έκταση των τρεχουσών κρίσεων και ο αντίκτυπός τους θα απαιτήσουν ισχυρή δημοσιονομική αντίδραση το 2025 και μετέπειτα. Καλεί, συνεπώς, την Επιτροπή να προτείνει έναν φιλόδοξο προϋπολογισμό για το 2025.

6. Η επιτροπή EMPL θεωρεί ότι ο εντοπισμός των κοινωνικών κινδύνων και η συνεκτίμηση των αποκλινουσών επιπτώσεων στην απασχόληση και η μακροχρόνια ανεργία σε συγκεκριμένους κλάδους θα πρέπει να αντιμετωπιστούν επαρκώς. Καλεί επομένως την Επιτροπή να παρουσιάσει μια μεθοδολογία παρακολούθησης των δαπανών για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) στο πλαίσιο του κοινωνικού προϋπολογισμού της ΕΕ με βάση τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και έναν κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων, καθώς και δείκτες ευημερίας για τη μέτρηση του συνολικού αντικτύπου των διαφόρων ταμείων, μέσων και διευκολύνσεων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του ΠΔΠ και του NGEU.

7. Η επιτροπή EMPL θεωρεί ζωτικής σημασίας την προστασία και προώθηση της αρχής της πολυγλωσσίας, η οποία προάγει την ποιότητα της δημοκρατικής συμμετοχής και της διαφάνειας. Εν προκειμένω, η επιτροπή τονίζει ακόμη την ανάγκη στήριξης πολιτικών που αποσκοπούν στην αύξηση της συμμετοχής των πολιτών σε ολόκληρη την Ένωση, ιδίως της νεολαίας, προκειμένου να μπορούν οι πολίτες να συμμετέχουν καλύτερα στις ενωσιακές πολιτικές και να είναι πιο αποτελεσματικά τα μέτρα που αναπτύσσονται στο πλαίσιο μιας τοποκεντρικής προσέγγισης.

8. Πιστεύει ακόμη ότι ο ΜΑΑ θα πρέπει να ορίζει πως τουλάχιστον το 30 % των κονδυλίων διατίθεται σε κοινωνικές επενδύσεις για την ενίσχυση των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας και να επενδύει στην κοινωνική ασφάλιση, την πρόσβαση στην

υγειονομική περίθαλψη και την εκπαίδευση, την οικονομικά προσιτή στέγαση, την απασχόληση, την κοινωνική δικαιοσύνη και τις κοινωνικές υπηρεσίες για τις ευάλωτες ομάδες.

9. Η επιτροπή EMPL υπενθυμίζει επίσης ότι οι επικρατούσες συνθήκες υψηλού πληθωρισμού στην προμήθεια ενέργειας και πρώτων υλών στην εφοδιαστική αλυσίδα και οι πολλαπλές κρίσεις επιβαρύνουν τους διαθέσιμους δημοσιονομικούς πόρους της Ένωσης, οι οποίοι θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν επαρκώς προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι τρέχουσες και οι μελλοντικές προκλήσεις εντός της ΕΕ. Οι συνεχιζόμενες κρίσεις επηρεάζουν αρνητικά το κοινωνικοοικονομικό τοπίο της ΕΕ, έχουν δε αντίκτυπο στις συνθήκες εργασίας και διαβίωσης, απειλώντας έτσι τη βιώσιμη ανάπτυξη και απασχόληση. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ για το 2025 πρέπει να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις εξελισσόμενες ανάγκες, ιδίως ενόψει του αυξανόμενου πληθωρισμού, της αύξησης των τιμών της στέγασης, των τροφίμων και της ενέργειας, των αυξανόμενων τρωτών σημείων, της διεύρυνσης των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων, και της κλιμακούμενης και επιδεινούμενης φτώχειας, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής φτώχειας, που πλήττει τους πλέον ευάλωτους πληθυσμούς. Η στασιμότητα των μισθών σε σχέση με τον πληθωρισμό αυξάνει τον κίνδυνο μείωσης της αγοραστικής δύναμης των εργαζομένων, επιδεινώνοντας δυνητικά τις συνθήκες διαβίωσης και την ψυχική υγεία. Η κατάσταση αυτή θα περιορίσει περαιτέρω την ικανότητα των κοινωνικών πολιτικών και των αυτόματων σταθεροποιητών, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών συστημάτων ανεργίας. Θεωρεί ότι υπάρχει επείγουσα ανάγκη για μισθολογικές αυξήσεις προκειμένου να διατηρηθεί η εσωτερική ζήτηση και η χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και να μειωθεί ο αντίκτυπος της διπλής κρίσης στους εργαζομένους και τα νοικοκυριά.

10. Η επιτροπή EMPL επαναλαμβάνει την έκκλησή της για μια συνολική στρατηγική για την καταπολέμηση της φτώχειας με φιλόδοξους στόχους για τη μείωση της φτώχειας και την εξάλειψη της ακραίας φτώχειας στην Ευρώπη έως το 2030, σύμφωνα με τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και με συνεκτίμηση των ΣΒΑ.

11. Η επιτροπή EMPL τονίζει ότι οι γυναίκες, ειδικότερα στο πλαίσιο των κρίσεων και του πολέμου στην Ουκρανία, βρίσκονται αντιμέτωπες με αυξημένους εργασιακούς και κοινωνικούς κινδύνους. Η επίτευξη του στόχου απασχόλησης της Διακήρυξης του Πόρτο απαιτεί φιλόδοξους εθνικούς στόχους για την ένταξη των γυναικών στο εργατικό δυναμικό με την παροχή κινήτρων, τη δημιουργία κοινωνικών υποδομών και την άρση των φραγμών και των διακρίσεων. Η επιτροπή ζητεί να ενσωματωθεί η διάσταση του φύλου στον προϋπολογισμό ώστε να ευθυγραμμίζονται καλύτερα οι πολιτικές και δραστηριότητες που προωθούν την ίση συμμετοχή και μεταχείριση των γυναικών στην αγορά εργασίας και να θεσπιστούν ολοκληρωμένα συστήματα για την παρακολούθηση και καταμέτρηση των κονδυλίων του προϋπολογισμού με βάση το φύλο, της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, της πρόσβασης στην απασχόληση και των μισθολογικών και συνταξιοδοτικών διαφορών.

12. Επιπλέον, η επιτροπή EMPL εκφράζει την ανησυχία της για τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας των νέων στην ΕΕ σε σύγκριση με τη συνολική ανεργία. Καλεί τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να δώσουν προτεραιότητα στην καταπολέμηση της ανεργίας των νέων, αξιοποιώντας υφιστάμενες πρωτοβουλίες όπως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) και οι Εγγυήσεις για τη Νεολαία. Η επιτροπή καλεί όλα τα κράτη

μέλη να επενδύσουν στην απασχόληση των νέων. Αναγνωρίζει τον κομβικό ρόλο που διαδραματίζουν η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) και η πρακτική άσκηση στην απόκτηση των αναγκαίων γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων από τους νέους που εισέρχονται στην αγορά εργασίας. Η επιτροπή τονίζει τη σημασία των επενδύσεων, μέσω του ΕΚΤ+ και των ενισχυμένων Εγγυήσεων για τη Νεολαία, στην ποιότητα και ελκυστικότητά τους, με παράλληλη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και της ελκυστικότητας των θέσεων εισαγωγικού επιπέδου. Εκφράζει την ανησυχία της για την επισφάλεια στην αρχή της σταδιοδρομίας λόγω καταχρηστικών εργασιακών πρακτικών, οι οποίες υπονομεύουν την ανεξαρτησία των νέων, την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής και την ικανότητα πρόσβασης σε στέγαση. Σημειώνει ότι οι γυναίκες και οι νέοι εργαζόμενοι με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο είναι πλέον επιρρεπείς στην επισφάλεια στην αρχή της σταδιοδρομίας τους. Η επιτροπή EMPL θεωρεί ότι ο εντοπισμός των κοινωνικών κινδύνων και η συνεκτίμηση των αποκλινουσών επιπτώσεων στην απασχόληση και η μακροχρόνια ανεργία σε συγκεκριμένους κλάδους θα πρέπει να αντιμετωπιστούν επαρκώς.

13. Η επιτροπή EMPL θεωρεί ότι ο εντοπισμός κοινωνικών κινδύνων και ο συνυπολογισμός των αποκλινουσών επιπτώσεων στην απασχόληση και της μακροχρόνιας ανεργίας σε συγκεκριμένους κλάδους και τομείς θα πρέπει να αντιμετωπιστούν επαρκώς με την κατάρτιση, την επανειδίκευση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων, και τη δημιουργία ελκυστικών και ποιοτικών θέσεων εργασίας, προσβάσιμων σε όλους, σύμφωνα με τους στόχους της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Τα μέτρα αυτά θα μπορούσαν να συμβάλουν στην υπέρβαση των διαρθρωτικών διαφορών μεταξύ των περιφερειών και στην αντιμετώπιση του ζητήματος της διαρροής εγκεφάλων, καθώς και των κοινωνικών ανισοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των ανισοτήτων μεταξύ γυναικών και ανδρών.

14. Το 2022, το 24,7 % των παιδιών στην ΕΕ βρέθηκε αντιμέτωπο με φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό, σημειώνει δε ότι το ποσοστό παιδικής φτώχειας αυξάνεται και πάλι και εκφράζει την ανησυχία της για την επιδείνωση της κατάστασης τα προσεχή χρόνια. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά τα διαθέσιμα κονδύλια, όπως το ΕΚΤ+ το ΕΤΠΑ και το InvestEU, καθώς και το ReactEU και τον ΜΑΑ, για την εξάλειψη της παιδικής φτώχειας, τονίζει δε τη σημασία που έχει η ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά για τη διασφάλιση των βασικών δικαιωμάτων και βασικών υπηρεσιών, όπως η υγειονομική περίθαλψη υψηλής ποιότητας, η προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, και η εκπαίδευση, η αποτελεσματική πρόσβαση σε υγιεινή διατροφή και η κατάλληλη στέγαση. Η επιτροπή ζητεί να αυξηθεί επειγόντως η χρηματοδότηση για την ευρωπαϊκή εγγύηση για τα παιδιά, με ειδικό προϋπολογισμό ύψους τουλάχιστον 20 δισ. EUR. Επιπλέον, καλεί εν προκειμένω όλα τα κράτη μέλη, όχι μόνο όσα πλήττονται περισσότερο από την παιδική φτώχεια, να διαθέσουν τουλάχιστον το 5 % των πόρων του ΕΚΤ+ υπό επιμερισμένη διαχείριση για να στηρίξουν δραστηριότητες στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά.

15. Η ΕΕ αντιμετωπίζει δημογραφικές προκλήσεις με τη γήρανση του πληθυσμού, λόγω της μείωσης των ποσοστών γονιμότητας και του αυξημένου προσδόκιμου ζωής. Τονίζοντας τον αντίκτυπο των οικονομικών αβεβαιοτήτων που επηρεάζουν σοβαρά τους ηλικιωμένους, η επιτροπή επισημαίνει την έλλειψη πολιτικών απαντήσεων στις επιπτώσεις της δημογραφικής αλλαγής. Υπογραμμίζει τη σημασία των επενδύσεων σε κατάλληλη και οικονομικά προσιτή στέγαση, σε ποιοτικές και δημόσιες εγκαταστάσεις

φροντίδας, και σε επαρκείς υπηρεσίες φροντίδας και υποστήριξης, με την αντιμετώπιση των ελλείψεων προσωπικού σε κρίσιμες υποδομές – συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των φροντιστών και των επαγγελματιών υγείας. Στο πλαίσιο αυτό, επικροτεί την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα, και ζητεί την επαρκή χρηματοδότησή της στον προϋπολογισμό του 2025.

16. Η επιτροπή EMPL τονίζει τόσο τη σημασία των πολιτικών και μέτρων που στηρίζουν τη μετάβαση της αγοράς εργασίας, όσο και την ανάγκη να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα των οικονομιών μας στο πλαίσιο της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Για τον σκοπό αυτόν, η επιτροπή EMPL τονίζει τη σημασία του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, το οποίο καλύπτει την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης, των πληττόμενων εργαζομένων στις καθορισμένες περιφέρειες σε όλα τα κράτη μέλη, καθώς και άλλες δραστηριότητες στους τομείς της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων σε υποδομές για τους σκοπούς των κέντρων κατάρτισης, των εγκαταστάσεων φροντίδας παιδιών και ηλικιωμένων. Το Ταμείο βοηθά τους πληττόμενους εργαζομένους να αξιοποιήσουν νέες ευκαιρίες απασχόλησης και παρέχει κάθε κατάλληλη μορφή στήριξης σε όσους αναζητούν εργασία, συμπεριλαμβανομένης της βοήθειας για την αναζήτηση εργασίας και της ενεργού ένταξής τους στην αγορά εργασίας.

17. Η επιτροπή EMPL τονίζει ότι το ευρωπαϊκό μέσο προσωρινής στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE) αποδείχθηκε επιτυχές στην καταπολέμηση της ανεργίας ως συνέπεια της πανδημίας COVID-19. Καλεί ακόμη την Επιτροπή να αξιοποιήσει το SURE ώστε να στηρίξει τα εθνικά συστήματα για την προστασία της απασχόλησης και τη διατήρηση των εισοδημάτων των εργαζομένων, που μπορούν να ενεργοποιηθούν προσωρινά όταν ένα μέρος της ΕΕ αντιμετωπίζει οικονομικό κλυδωνισμό. Επιμένει ότι όλα τα εθνικά και ενωσιακά μέτρα έκτακτης ανάγκης, ιδίως όσα συνδέονται με την προστασία της απασχόλησης και την αποζημίωση εισοδήματος, πρέπει να συνεχιστούν και να αναχρηματοδοτηθούν, εφόσον οι κοινωνικοοικονομικές συνέπειες του πολέμου εξακολουθούν να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην αγορά εργασίας και μέχρι την πλήρη ανάκαμψη της οικονομίας και τη σταθεροποίηση της αγοράς εργασίας.

18. Δίνεται η δέουσα προσοχή σε όλους τους πολίτες που διατρέχουν κίνδυνο ενεργειακής φτώχειας, η οποία αποτελεί μείζονα πρόκληση για την Ένωση. Το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι τα επιλεγμένα μέτρα και επενδύσεις απευθύνονται ιδιαίτερα σε νοικοκυριά που βρίσκονται αντιμέτωπα με ενεργειακή φτώχεια ή ευάλωτα νοικοκυριά, ευάλωτες πολύ μικρές επιχειρήσεις και ευάλωτους χρήστες των μεταφορών, πράγμα που είναι καίριας σημασίας για τη δίκαιη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα. Η επιτροπή EMPL καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα και να εξετάσουν το ενδεχόμενο ανάπτυξης οικολογικών συστημάτων κοινωνικής προστασίας σε εθνικό επίπεδο με στήριξη από την ΕΕ, προκειμένου να ενισχυθεί η κοινωνική ανθεκτικότητα έναντι των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, με την αντιμετώπιση των παράπλευρων επιπτώσεων που έχουν οι οικολογικές πολιτικές στις θέσεις εργασίας και τις συνθήκες διαβίωσης, και να εξασφαλιστεί ότι οι πληγείσες κοινότητες είναι πλήρως προετοιμασμένες για τη νέα αγορά εργασίας. Παρατηρεί ότι τα εν λόγω συστήματα θα πρέπει να περιλαμβάνουν

κοινωνική προστασία και προστασία της υγείας, προστασία της ανεργίας που συμπληρώνεται από ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας για τους εργαζομένους, προγράμματα δημόσιων έργων που παρέχουν στήριξη σε χρήμα ή σε είδος βελτιώνοντας τις δεξιότητες και την απασχολησιμότητα των εργαζομένων, παροχές κοινωνικής βοήθειας για τη στήριξη του εισοδήματος και της επισιτιστικής ασφάλειας, συστήματα εγγύησης της απασχόλησης, καθώς και κατάρτιση ή επανεκπαίδευση, ανάπτυξη δεξιοτήτων και χρηματοδότηση των νοικοκυριών για την αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης.

19. Η επιτροπή EMPL υποστηρίζει τις οικογενειακές και κοινωνικές πολιτικές που βοηθούν τα παιδιά να ξεκινήσουν καλύτερα τη ζωή τους και διασφαλίζουν την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής για όλους τους εργαζομένους. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους φροντιστές και τους γονείς, ειδικότερα για τις γυναίκες των οποίων η συμμετοχή στην αγορά εργασίας πρέπει να διασφαλίζεται. Επιμένει στη σημασία της επαρκώς αμειβόμενης άδειας μητρότητας και πατρότητας, γονικής άδειας και άδειας φροντίδας, καθώς και των πολιτικών για τον θηλασμό, και ενθαρρύνει την εφαρμογή ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας σε εθελοντική βάση, συμπεριλαμβανομένων της τηλεργασίας και της προσαρμογής των ωρών και του ωραρίου εργασίας για την καλύτερη προσαρμογή στην επαγγελματική και προσωπική ζωή.

20. Η επιτροπή EMPL επισημαίνει ότι το ΕΚΤ+ αποτελεί μία από τις βασικές κινητήριες δυνάμεις για την ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης της Ένωσης και το κύριο μέσο της ΕΕ για επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό, την προώθηση υψηλών επιπέδων απασχόλησης, τη συμβολή στον εκσυγχρονισμό της κοινωνικής προστασίας και την ανάπτυξη ειδικευμένου και ανθεκτικού εργατικού δυναμικού έτοιμου για τη μετάβαση σε μια πράσινη και ψηφιακή οικονομία σύμφωνα με τις αρχές του ΕΠΚΔ. Τονίζει επίσης τη σημασία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση για τους απολυμένους εργαζομένους (ΕΤΠ), του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), του ReactEU με τους πρόσθετους πόρους του για το ΕΚΤ+, της Πρωτοβουλίας για την Απασχόληση των Νέων (YEI) και του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ).

21. Η επιτροπή EMPL θεωρεί την ψυχική υγεία στην εργασία ως νέο μείζον ζήτημα κοινωνικής πολιτικής. Ο κόσμος της εργασίας μεταβάλλεται ταχύτατα. Η πανδημία επιτάχυνε τη διαμόρφωση νέων συνθηκών, καθώς οι νέες μορφές εργασίας που επέφερε η ψηφιοποίηση, συμπεριλαμβανομένης της τεχνητής νοημοσύνης (ΤΝ), έχουν επηρεάσει την επαγγελματική ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων. Στο πλαίσιο αυτό, επικροτεί την πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να δρομολογήσει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την ψυχική υγεία, και υπενθυμίζει τη θέση της με την οποία ζητεί την έκδοση οδηγίας σχετικά με τους κανόνες για το δικαίωμα στην αποσύνδεση και την τηλεργασία, καθώς και οδηγίας σχετικά με τους ψυχολογικούς κινδύνους και την ευεξία στην εργασία.

22. Η επιτροπή EMPL θεωρεί ότι οι επενδύσεις στη δια βίου μάθηση, την επανειδίκευση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και για την ενίσχυση της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας και ανθεκτικότητας της Ένωσης έναντι εξωτερικών κλυδωνισμών. Μολονότι αρκετοί τομείς, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών φροντίδας, δεν

διαθέτουν ειδικευμένο εργατικό δυναμικό, η ύπαρξη καταλληλότερων δεξιοτήτων όχι μόνο δημιουργεί νέες ευκαιρίες, αλλά διασφαλίζει την ταχύτερη ένταξη και μετάβαση των εργαζομένων στην αγορά εργασίας, προωθεί την κοινωνική ένταξη και μπορεί να αποτελέσει πηγή αυτοολοκλήρωσης, ενδυναμώνει δε τα άτομα να συμμετέχουν ενεργά στην αγορά εργασίας. Το Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων επιδιώκει να αντιμετωπίσει την έλλειψη δεξιοτήτων που πλήττει το 77 % των εταιρειών στην Ένωση χάρη σε πρωτοβουλίες επανειδίκευσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων. Στόχος είναι η στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης στην κοινωνική οικονομία της αγοράς της Ένωσης, η τόνωση της ανταγωνιστικότητας, ιδίως των ΜΜΕ, και η συμβολή στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας με κοινωνικά δίκαιο και πρόσφορο τρόπο χωρίς αποκλεισμούς. Σημειώνει τον μηχανισμό ενίσχυσης ταλέντων ως νέα ειδική και ολοκληρωμένη πρωτοβουλία για την ενίσχυση των ταλέντων σε περιφέρειες που έχουν βρεθεί ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε τέλμα όσον αφορά την ανάπτυξη ταλέντων.

23. Η επιτροπή EMPL θεωρεί ότι η πλατφόρμα «Στρατηγικές τεχνολογίες για την Ευρώπη» (STEP) αποτελεί σημαντική συνιστώσα της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ενίσχυση των επενδύσεων σε κρίσιμες και αναδυόμενες τεχνολογίες. Η πρωτοβουλία αυτή αντιμετωπίζει τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και τις ανάγκες σε δεξιότητες, δημιουργώντας ειδικά προγράμματα κατάρτισης μέσω ακαδημιών της βιομηχανίας των μηδενικών καθαρών εκπομπών, με στόχο την ενίσχυση της ευρωπαϊκής κυριαρχίας και ασφάλειας και παράλληλα τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Ένωσης στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Επαναλαμβάνει επίσης την έκκλησή της για ένα ολοκληρωμένο Ταμείο Ευρωπαϊκής Κυριαρχίας, το οποίο θα διασφαλίζει τη στρατηγική αυτονομία της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο και ειδικευμένο εργατικό δυναμικό, θα προωθεί την πρόσβαση χωρίς αποκλεισμούς σε ποιοτικές θέσεις εργασίας και θα αντιμετωπίζει τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων ζωτικής σημασίας για βασικούς οικονομικούς και βιομηχανικούς τομείς.

24. Η επιτροπή EMPL υπενθυμίζει το ουσιαστικό έργο που επιτελούν οι πέντε οργανισμοί και αρχές της ΕΕ που δραστηριοποιούνται στους τομείς της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση, και συγκεκριμένα η Ευρωπαϊκή Αρχή Εργασίας, το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τις Συνθήκες Διαβίωσης και Εργασίας, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης και το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Θεωρεί ότι οι εν λόγω οργανισμοί και αρχές πρέπει να στελεχώνονται επαρκώς και να διαθέτουν επαρκείς πόρους, με συνεκτίμηση του πληθωρισμού, ώστε να μπορούν να εκπληρώνουν την εντολή τους, να επιτυγχάνουν τους στόχους τους και να εκτελούν τα εξελισσόμενα καθήκοντά τους. Υπενθυμίζει ότι τα καθήκοντα των οργανισμών εξελίσσονται σύμφωνα με τις προτεραιότητες πολιτικής, και τονίζει ότι οι νέες αρμοδιότητες πρέπει να συνοδεύονται από αντίστοιχους πόρους.

25. Η επιτροπή EMPL υπενθυμίζει ότι τα δοκιμαστικά σχέδια (ΔΣ) και οι προπαρασκευαστικές ενέργειες (ΠΕ) είναι ουσιαστικής σημασίας για τη δοκιμή νέων πρωτοβουλιών πολιτικής στους τομείς της απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης, μεταξύ άλλων μέσω της συλλογής δεδομένων. Υπενθυμίζει, ωστόσο, ότι η αξιολόγησή τους βασίζεται στη διοργανική συμφωνία και επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς την Επιτροπή να αξιολογεί αμερόληπτα τις προτάσεις ΔΣ/ΠΕ σε νομική και οικονομική βάση ούτως ώστε να αντικατοπτρίζεται η αξία των προτάσεων. Εκφράζει την

επανειλημμένη απογοήτευσή της για την ανεπαρκή και ασαφή αξιολόγηση των προτάσεων κατά τα τελευταία έτη, και ζητεί από την Επιτροπή να παράσχει ακριβείς και λεπτομερείς εξηγήσεις σχετικά με τις αξιολογήσεις αυτές, μαζί με συγκεκριμένα παραδείγματα των ενωσιακών μέτρων που θεωρείται ότι «καλύπτουν» τις προτάσεις. Υπενθυμίζει επίσης ότι η υλοποίηση των εγκεκριμένων ΔΣ/ΠΕ πρέπει να παραμένει πιστή στην εγκριθείσα πρόταση.

26. Η επιτροπή EMPL τονίζει την ανάγκη επαρκούς στήριξης του κοινωνικού διαλόγου και της ικανότητας των κοινωνικών εταίρων, καθώς και την ανάγκη να εξασφαλιστεί επαρκής στήριξη των μέτρων ενημέρωσης και κατάρτισης. Επομένως, καλεί την Επιτροπή να μην μειώσει τις πιστώσεις για αυτές τις γραμμές του προϋπολογισμού στο σχέδιο προϋπολογισμού της για το 2025, όπως συνέβη τα τελευταία 2 έτη. Αναγνωρίζοντας τη σημασία των κοινωνικών εταίρων, η ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει τον ρόλο τους, λαμβάνοντας υπόψη την εθνική πολυμορφία, και να διευκολύνει τον κοινωνικό διάλογο και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις σύμφωνα με το άρθρο 152 ΣΛΕΕ. Πιστεύει ότι, λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων, θα χρειαστεί μεγαλύτερη στήριξη για τον κοινωνικό διάλογο και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις, για τους κοινωνικούς εταίρους και για μέτρα κατάρτισης κατά τα επόμενα έτη, και ζητεί να πραγματοποιείται αποτελεσματική και ουσιαστική διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους κατά τον προγραμματισμό, την αξιολόγηση και την εφαρμογή των σχετικών ενωσιακών κονδυλίων.

27. Η επιτροπή EMPL ζητεί τη δημιουργία ενός προγράμματος που θα προωθεί εκστρατείες ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σημασία των συνδικαλιστικών οργανώσεων, του συνδικαλισμού, των συλλογικών διαπραγματεύσεων και της σύναψης συμβάσεων για την επίτευξη μιας δικαιότερης κοινωνίας, ιδίως με τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, των μισθών, και των συνθηκών διαβίωσης.

28. Η επιτροπή EMPL επικροτεί τη νέα σύνοδο κορυφής των κοινωνικών εταίρων στο Val Duchesse που θα πραγματοποιηθεί το 2024. Θεωρεί ότι αυτή η σύνοδος κορυφής αποτελεί ευκαιρία για την ευαισθητοποίηση και την εξεύρεση λύσεων σχετικά με τις κοινωνικές πολιτικές· εμμένει στην ενεργό συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις συζητήσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ Ή ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙ ΤΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΡΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η συντάκτρια της γνωμοδότησης δηλώνει, υπό την αποκλειστική της ευθύνη, ότι δεν έλαβε απόψεις από καμία οντότητα ή πρόσωπο που πρέπει να αναφερθεί στο παρόν παράρτημα σύμφωνα με το άρθρο 8 του παραρτήματος Ι του Κανονισμού.